

Civilutskottets betänkande

1979/80:28

med anledning av proposition 1979/80:97 om åtgärder mot strålrisker i byggnader såvitt propositionen hänvisats till civilutskottet

1. Propositionen

Regeringen har i proposition 1979/80:97 (bostadsdepartementet), såvitt nu är i fråga, föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats om bostadslån till åtgärder som avser att minska strålrisker i bostadshus,
2. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats om räntebidrag m. m. i samband med sådana lån,
3. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats om bidrag till kommunerna för vissa kostnader i samband med åtgärder till vilka lån beviljas,
4. medge att kostnaderna för bidrag till kommunerna som utbetalas under budgetåret 1980/81 får belasta det under trettonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget B 1. Bostadsstyrelsen.

Propositionens huvudsakliga innehåll kan sammanfattas sålunda.

På grundval av de förslag som radonutredningen (Jo 1979:01) har lagt fram föreslås i propositionen att bostadslån enligt bostadsfinansieringsförordningen (1974:946) skall kunna lämnas för åtgärder mot radon i bostäder. För sådana lån skall bl. a. räntebidrag kunna lämnas i syfte att begränsa ökningen av boendekostnaden.

Osäkerheten är stor bl. a. beträffande de hälsorisker som kan uppstå på grund av att det förekommer radon i våra bostäder. Kunskaperna behöver förbättras avsevärt och därför föreslås att medel anvisas för en intensifierad forskning om strålning i byggnader. I propositionen behandlas också frågor om information och utbildning.

Som bakgrund till förslagen lämnas vidare en redovisning av de åtgärder som, bl. a. med stöd av hälsovårdsstadgan och byggnadsstadgan, nu vidtas eller kommer att kunna vidtas mot sådana strålrisker i byggnader, som följer främst av hög radonhalt i vissa bostäder.

2. Utskottet

2.1 Allmänt

I propositionen redovisas ett allmänt skisserat, mer långsiktigt handlingsprogram för att minska strålrisker i byggnader. Där redovisas också pågående arbete för att förbättra kunskapsunderlaget och precisera krav som kan ställas enligt hälsovårdsstadgan och byggnadsstadgan. Riksdagen har inte att i detta sammanhang ta ställning till dessa programfrågor.

De konkreta förslag som nu läggs fram avser i huvudsak grunder för ett statligt ekonomiskt stöd för sådana åtgärder i byggnader som sänker radondotterhalten i utrymmen från en nivå vid vilken en därav följande bedömd hälsorisk anses oacceptabelt hög till en nivå som anses kunna accepteras. Förslag läggs också fram om bidrag till kommunerna för vissa kostnader som har samband med det nämnda stödet. Vidare anmäls en avsikt att – efter regeringsbeslut – använda vissa för energisparstöd anvisade medel för viss information och rådgivning om radon liksom att använda vissa under budgetdepartementets huvudtitel anvisade medel för vissa ytterligare informations- och utbildningskostnader. Förslaget i propositionen om medelsanvisning för forskning har hänvisats till jordbruksutskottet och behandlas i dess betänkande JoU 1979/80:38.

2.2 Finansiering av åtgärder i byggnader

2.2.1 Utgångspunkter m. m. – stödets allmänna utformning

Regeringen föreslår riksdagen att godkänna vad bostadsministern förordnat om bostadslån till åtgärder som avser att minska strålrisker i bostadshus samt om räntebidrag m. m. i samband med sådana lån. Förslagen innebär i huvudsak att kreditstöd genom bostadslån m. m. ställs till förfogande för dessa åtgärder och att kostnaderna för krediterna i vissa fall sänks genom subventioner. När den godkända kostnaden för åtgärderna överstiger 25 000 kr. skall räntebidrag kunna utgå för den del av lånen som hänför sig till kostnader över detta belopp. När kostnaderna för lånen i ett enskilt fall för upp de totala faktiska boendekostnaderna över en viss nivå skall en del av det räntesubventionerade bostadslånet under i princip fem år kunna ersättas med ett helt räntefritt och stående lån.

Bostadsministern betonar att de bakomliggande bedömningarna av behoven av åtgärder ännu är mycket osäkra. T. v. torde därför riksdagen endast kunna utgå från radonutredningens, planverkets och byggforskningsrådets beräkningar, gjorda utifrån av radonutredningen förordade gränsvärden.

Radonutredningen utgår från att normalt inga särskilda åtgärder behöver vidtas i flerbostadshus eller fläktventilerade småhus även om de uppförts med radioaktivt byggnadsmaterial. Det gäller där att se till att ventilationen fungerar på avsett sätt. Särskilda åtgärder kan däremot bli nödvändiga i sådana självdragsventilerade småhus som har en stor andel alusnifferbase-rad gasbetong i stommen. Det blir här aktuellt att anordna fläktventilation med värmeåtervinning till en sammanlagd kostnad av ca 20 000 kr. per hus. Antalet sådana småhus har uppskattats till mellan 3 000 och 15 000. I ett begränsat antal fall, t. ex. där strålbekastningen förstärks av radon som avgår från den bebyggda marken eller från fyllnadsmaterial, kan åtgärder bli nödvändiga till en kostnad av mellan 40 000 och 80 000 kr. per hus. Antalet

sådana hus har uppskattats till mellan 200 och 2 000. Skulle lägre gränsvärden tillämpas för hus som eljest byggs om på ett genomgripande sätt kan krav tillkomma på stöd för ett par tusen hus under den närmaste femårsperioden.

Riksdagen har enligt förslaget inte att ta ställning till dessa beräkningar eller deras förutsättningar. Riksdagen har inte heller praktiska möjligheter att göra några egna bedömningar i detta ämne. Beräkningarna visar dock att regeringens utgångspunkt varit att i det helt övervägande antalet bostäder åtgärderna kommer att begränsa sig till ventilationsanläggningar m. m. inom en kostnad av ca 20 000 kr/hus. Därav kan en stor del finansieras med energisparbidrag och bostadslån för energisparåtgärder enligt från den 1 juli 1980 gällande regler.

En grundläggande utgångspunkt är att staten inte skall åta sig ett generellt ekonomiskt ansvar. Detta faller enligt allmänna principer på fastighetsägaren. Staten skall emellertid tillhandahålla finansieringsmöjligheter som gör det möjligt för fastighetsägarna att vidta nödvändiga åtgärder.

Mot bakgrund av det anförda skulle den komprimerade framställningen i propositionen kunna belysas med följande exempel.

I det helt övervägande antalet fall blir det sålunda fråga om krediter för enkla åtgärder i småhus till en total kostnad av ca 20 000 kr. per hus där kostnaderna kanske kan fördela sig lika mellan radonåtgärder och energisparåtgärder. I ett sådant fall skulle en finansiering kunna innebära följande. Energisparbidrag utgår med högst 3 000 kr. och kombineras med ett bostadslån för återstoden av energiåtervinningskostnaderna med 7 000 kr. De rena ventilationskostnaderna skulle till 95 procent – 9 500 kr. – täckas genom ett fördjupat bostadslån – ett "radonlån". Den egna insatsen begränsas till 500 kr. Räntan på bostadslånet i detta fall är nu 11 procent. Om amorteringstiden för båda lånen blir 15 år skulle annuiteten för det första året bli 14,57 procent eller ca 2 400 kr. före skatteavdrag. Räntedelen i annuiteten blir avdragsgill. De ökade kostnaderna kan inom gällande hyresgränser berättiga till ökat bostadsbidrag.

I regeringsprotokollet noteras att de skatteregler som annars gäller för reparationskostnader som finansieras med bostadslån kommer att gälla även i dessa fall. Konventionellt beskattade bostadsföretag m. fl. kan sålunda inte göra omedelbara reparationsavdrag i motsvarande delar.

Skulle det under samma förutsättningar i övrigt krävas ytterligare åtgärder får bostadslånet för de här aktuella åtgärderna ökas. Om kostnaden, utöver energiåtgärderna, skulle uppgå till 80 000 kr. får bostadslån utgå med 95 procent därav eller 76 000 kr. i de fall när det inte går att få bottenlån. Finns den möjligheten skulle bostadslånet kunna begränsas till 20 000 kr. (25 %) och bottenlånet bli 56 000 kr. Den egna insatsen blir 4 000 kr. För den del av bostadslånet och bottenlånet som belöper sig på kostnader över 25 000 kr., i exemplet sålunda 95 procent av 55 000 kr., kan räntebidrag utgå efter en garanterad ränta det första året om 5,5 procent.

Om låntagarens totala kostnader för boendet genom de tillkommande lånekostnaderna blir högre än som motsvarar hyresvärdet på orten för det aktuella huset öppnas en möjlighet att sänka kostnaderna. En del av det räntebidragsberättigande bostadslånet – i exemplet ovan sålunda 95 procent av 55 000 kr. – kan då bli räntefri och stående i princip i fem år. Hur stor denna del skall vara beror sålunda enligt förslaget på hur mycket låntagaren behöver sänka kapitalkostnaderna netto – med hänsyn till effekter av skatteavdrag – för att inte komma över den beräknade hyran.

2.2.2 Förutsättningar för bostadslån

De uttalanden i denna del som riksdagen förelås godkänna innebär dels att bostadslån enligt föreslagna särskilda regler – radonlån – skall kunna lämnas för sådana åtgärder i befintliga "bostadshus" som kan antas nedbringa strålriskerna till en acceptabel nivå, dels att de närmare förutsättningarna för dessa lån bör bestämmas av bostadsstyrelsen med utgångspunkt i radonutredningens förslag och de råd och anvisningar som kan komma att utfärdas av socialstyrelsen.

Enligt vad utskottet inhämtat har avsikten varit att lån skall kunna lämnas inte endast för bostadsutrymmen utan även för lokaler av sådan typ som kan ingå i låneunderlaget. Utskottet har ingen erinran mot en sålunda kompletterad allmän låneförutsättning.

Utskottet har självfallet inte heller någon invändning mot det allmänna syftet att ställa kreditmöjligheter till förfogande för fastighetsägare som vill minska de konstaterade hälsorisker som kan vara förknippade med en hög radondotterhalt.

Kan man genom redan gällande eller beslutade låneformer få krediter för åtgärder som minskar radonriskerna så minskas inte dessa möjligheter genom förslaget – förslaget är avsett att öppna nya kreditmöjligheter. I praktisk hantering måste emellertid radonlånen skiljas från energilånen och de reguljära ombyggnadslånen. Utskottet har ovan anslutit sig till vad som anförts om det allmänna syftet. Bostadsministern anför vidare – och förordar att det godkänns av riksdagen – att de närmare förutsättningarna för denna nya lånetyp skall bestämmas av bostadsstyrelsen med utgångspunkt i radonutredningens förslag och i de råd och anvisningar som kommer att utfärdas av socialstyrelsen.

Utskottet kan för sin del inte tillstyrka att ett sålunda formulerat uttalande godkänns av riksdagen. Det är i praktisk tillämpning fråga om två typer av avgöranden. Först skall konstateras om strålriskerna är allför höga enligt någon bedömningsgrund. Därefter skall avgöras om åtgärderna kan antas medföra att strålriskerna sänks till en enligt vissa grunder acceptabel nivå.

Regeringsförslaget innebär emellertid i sak att hälsovårdsnämnden kommer att avgöra om strålriskerna i ett hus kan accepteras eller inte.

Nämndens beslut beror ytterst på vilka råd och anvisningar som socialstyrelsen kommer att ge till reglerna i 15 § hälsovårdsstadgan och som innebär en precisering av när radondotterhalten är så hög att den kan anses utgöra en sanitär olägenhet i hälsovårdsstadgans mening. Dessa anvisningar kommer att underställas regeringens prövning med hänsyn till kostnadseffekterna. Lånebeslutets första förutsättning faller därmed inte under bostadsstyrelsens direkta prövning i annan mån än när lån ges för åtgärder utanför räckvidden av 15 § hälsovårdsstadgan. Stadgandet där gäller "byggnad som innehåller boningsrum".

Riksdagen har inte förelagts några förslag som rör utformningen av socialstyrelsens anvisningar. I propositionen refereras emellertid uppgiften att socialstyrelsens arbete utgår från radonutredningens förslag. Detta är naturligt i nuvarande läge. Som emellertid socialstyrelsen påpekat (prop. s. 89) i yttrande över radonutredningens förslag bör en skärpning kunna ske om ytterligare information skulle komma fram om risker och förbättrade åtgärder. Riksdagen bör sålunda inte på sätt som möjligen kan tolkas in i uttalandena till regeringsprotokollet binda denna förutsättning vare sig till bostadsstyrelsens bedömningar eller till radonutredningens hittills publicerade förslag.

Det andra ledet i bedömningarna är om de av husägaren avsedda åtgärderna leder till avsett resultat. Utskottet har inte ansett sig kunna förutsätta att hälsovårdsnämnderna generellt sett har tillgång till behövlig kompetens i denna byggnadstekniska del. Bostadsministern noterar också att inte endast hälsovårdsnämnden utan även byggnadsnämnden kommer att behöva ge fastighetsägarna större bistånd än vanligt i frågor som rör den tekniska utformningen av arbetena. Den beslutsordning som föreslagits – och till vilken utskottet nedan återkommer – skulle innebära att byggnadsnämndens tekniska sakkunskap måste ställas även till förmedlingsorganets förfogande inför kommunernas yttrande över låneansökan. Utskottet har utgått från att förmedlingsorganet genom t. ex. byggnadsnämndens personal eller energisparrådgivare i dessa sammanhang lämnar fastighetsägare uppgifter om ytterligare energisparåtgärder som kan böra vidtas i samband med här aktuella arbeten.

Enligt utskottets mening bör sålunda preciseringen av låneförutsättningarna i sak inte bindas vare sig till bostadsstyrelsen eller till radonutredningens hittills föreliggande förslag i annan mån än att de nämnda bedömningarna i sak formellt måste överföras till att gälla i bostadslånesystemet. Därmed tillgodoses också syftet bakom bostadsministerns synpunkt (prop. s. 10) att frågor om gränsvärden för strålning m. m. inte kräver beslut av riksdagen. Det kan också förenas med utskottets ståndpunkt att förutsättningarna för att anvisa medel för ett visst ändamål självfallet måste avgöras av riksdagen men att preciseringen av förutsättningarna kan uppdras åt regeringen eller, via regeringen, åt myndigheter.

I sammanhanget bör erinras om att planverket hos regeringen begärt

fastställelse av nya föreskrifter i Svensk byggnorm – förslag som bl. a. omfattar gränsvärden för nybyggnader och byggnadslovspliktiga ombyggnader. Enligt vad utskottet erfarit kommer dessa förslag inom kort att kompletteras. När det gäller åtgärder som inte kräver byggnadslov får bedömningen även i denna del ske utifrån hälsovärdsstadgans krav såsom dessa preciserats genom socialstyrelsens råd och anvisningar. Bedömningen faller då på det kommunala förmedlingsorganet.

Förslaget att stödet ges i form av bostadslån innebär, som bostadsministern påpekar, att vissa allmänna låneförutsättningar automatiskt skulle bli gällande även för dessa lån. De exempel som anges (prop. s. 20 n) torde syfta på kraven i 8 § bostadsfinansieringsförordningen att ombyggnaden inte är av endast ringa omfattning resp. att ombyggnaden skall medföra väsentlig ökning av bostadsvärdet. Bostadsministern förordar att här nämnda krav, som de preciserats för ombyggnad i övrigt, inte skall gälla som förutsättning för de här aktuella lånen. Hon noterar dock (prop. s 21 ö) att det ankommer på bostadsstyrelsen att lämna föreskrifter om bl. a. den lägsta godtagbara kostnad som skall berättiga till lån.

Vad sålunda anförts har när det gäller kravet på väsentlig ökning av bostadsvärdet inte lett till någon erinran från utskottets sida. Kravet på att åtgärderna skall vara av inte endast ringa omfattning bör emellertid stå kvar i princip och preciseras på angivet sätt av bostadsstyrelsen.

Slutligen förordas att som förutsättning för lån skall gälla att anordning för värmeåtervinning installeras i vissa fall och att låntagaren medger att åtgärder vidtas som gör det möjligt att följa resultatet av arbetena. Inte heller mot detta har utskottet någon erinran.

Vid reguljär ombyggnad begränsas lånemöjligheterna vidare av kravet på att säkerhet kan ställas inom ett förmånsläge som ger tillfredsställande säkerhet för lånet. Vid ombyggnad fastställs detta pantvärde med utgångspunkt i det pantvärde som skulle ha fastställts för en motsvarande nybyggnad, dock lägst till belopp som motsvarar låneunderlaget. Även för de här aktuella lånen föreslås säkerhet krävas i form av panträtt i fastigheten. Regeringens förslag är emellertid att säkerhetsläget för dessa lån inte skall knytas till den allmänna pantvärdesberäkningen och att i stället regeringen skall ha att bestämma de krav som bör ställas på pantbrevets förmånsläge.

För bostadslån till ombyggnad gäller även den begränsningen att lån inte utgår om låntagaren kan antas sakna förutsättningar att infria sina åtaganden eller om behövliga hyror och årsavgifter beräknas bli så höga att påtaglig risk föreligger för förlust. Inga avsteg föreslås från dessa regler i annan mån än vad som ligger i förslaget om ränte- och amorteringsfri lånedel.

2.2.3 Lånevillkor och räntebidrag m. m.

Förslaget att kreditstödet utgår i form av bostadslån innebär att inte endast förutsättningarna utan även villkoren för bostadslån till ombyggnad blir gällande i den mån inte annat föreskrivs. Enligt propositionen skall sålunda t. ex. villkoren för bostadslån till ombyggnad gälla t. ex. i fråga om bostadslånets storlek, ränta, fördjupning, förskott och återbetalning.

Bostadslånet utgår med en för olika ägarkategorier varierande procentandel av ett låneunderlag. Låneunderlaget vid ombyggnad motsvarar den ombyggnadskostnad som länsbostadsnämnden godkänner men får inte överstiga låneunderlaget för motsvarande nybyggnad eller det beräknade värdet av huset i ombyggt skick. Från dessa regler föreslås inga avvikelser.

Reglerna om fördjupning av bostadslån innebär bl. a. att lånet fördjupas automatiskt och utan prövning av möjligheterna att få bottenlån när låneunderlaget är för flerbostadshus högst 100 000 kr. och för småhus högst 25 000 kr. I övriga fall, när låneunderlaget är högre, får bostadslånet fördjupas om det visar sig omöjligt att få underliggande kredit i reguljärt kreditinstitut. Dessa regler skulle sålunda gälla även för de nu föreslagna lånen. Vid kostnader som är högre än 25 000 kr. är räntan f. n. på bostadslånets normaldel 11 procent och på bottenlån resp. fördjupningsdel 11,7 procent.

Enligt nu gällande bestämmelser kan preliminärt beviljat lån för ombyggnad av flerbostadshus betalas ut i förskott om låneunderlaget är högst 100 000 kr. eller om lånet beviljats för miljöförbättring och bidrag betalas ut i förskott. Bostadslån för småhus som skall bebos av sökanden kan betalas ut i förskott om låntagaren gör sannolikt att han, enligt i första hand kommunens bedömning, saknar möjlighet att eljest finansiera arbetena under byggnadstiden. Utskottet noterar att kreditmarknadsöverenskommelserna om byggnadskrediter ansetts gälla även lån för här aktuella ändamål.

Återbetalning skall ske genom annuiteter. Amorteringstiden förordas vara högst 20 år. Avsikten är att amorteringstiden skall bestämmas med hänsynstagande bl. a. till uppkommande kapitalkostnader. Ett syfte har varit att den årliga nettoutgiften skall begränsas till ett belopp som är i huvudsak lika för alla, oberoende av lånets storlek, och som hushållen normalt kan antas klara. Även däri ligger då en indirekt subventionering. Utskottet har ingen invändning mot vad sålunda förordats.

Enligt regeringens förslag skall räntebidrag utgå för den del av lånen som hänförs till godkända kostnader, beträffande såväl flerbostadshus som småhus, över 25 000 kr. – sålunda en avvikelse från vad som gäller för bostadslån i övrigt. Där finns för flerbostadshusen ingen särskild gräns – lägsta kostnad för lån är dock i dessa fall 25 000 kr. För egnahemmen utgår räntebidrag endast när låneunderlaget överstiger 25 000 kr. Det utgår dock i dessa fall även för lån som avser de första 25 000 kronorna. I dessa fall kan

det, med hänsyn till såväl amortering som ränta, t. o. m. bli fördelaktigare för låntagaren att låna för kostnader om 26 000 kr. än för kostnader i intervallet mellan 15 000 och 25 000 kr. Dessa marginaleffekter undanröjs genom regeringsförslaget. Utskottet har ingen erinran i denna del.

Som ovan berörts föreslås vidare en del av bostadslånet få vara ränte- och amorteringsfritt normalt för högst fem år. Denna särskilda förmån anges som ett alternativ till lån med räntebidrag. Därav följer att den del av lånet som belöper sig på kostnader om högst 25 000 kr. och sålunda inte ger rätt till räntebidrag inte heller kan bli ränte- och amorteringsfri. En förutsättning för att få en stående lånedel skall enligt förslaget vara att detta behövs för att låntagarens samtliga faktiska årliga nettoutgifter för bostaden m. m. högst skall motsvara bruksvärdehyran för en likvärdig lägenhet. Denna förutsättning anger därmed också hur stor del av lånet inom angiven gräns som skall bli ränte- och amorteringsfri. Efter femårsperiodens utgång skall det stående lånet, såvida inte särskilda skäl talar mot detta, förräntas och amorteras på samma villkor som övriga delar av bostadslånet. Detta torde, med hänsyn till att olika ränta gäller för bostadslånets normaldel och dess fördjupningsdel, ha avsetts att preciseras genom kommande föreskrifter. Det har upplysts att ett särskilt skäl som kan tala mot att låta det stående lånet helt eller delvis gå till förräntning och amortering kan vara att den nämnda hyresnivån i dåvarande läge skulle brytas. En motsvarande omprövning skall ske även vid försäljning under det stående lånets löptid.

Utskottet har ingen erinran mot förslagets principiella innehåll i denna del. Anknytningen till en hyresnivå kan emellertid, trots eventuella möjligheter till högre bostadsbidrag, möjligen medföra betalningssvårigheter för vissa låntagare. Enligt utskottets mening skulle detta kunna ge anledning till att det öppnas en möjlighet att, om särskilda skäl talar för detta, undantagsvis beräkna den stående lånedelens storlek med hänsyn även till låntagarens ekonomiska förutsättningar i övrigt.

Utskottet noterar vidare att de totala nettokostnaderna för boendet till väsentlig del beror på tidigare gällande lån i fastigheten. Detta innebär att det riktas högre krav på ekonomiska insatser mot den småhusägare som nedbringat sina lån än mot den som lyckats att – även för konsumtionsändamål – ta upp nya lån mot säkerhet av uppkomna ägar- eller överhypotek.

Med hänsyn emellertid till att alternativa förslag i angivna delar inte prövats och till att det bedömts vara angeläget att så snart som möjligt kunna tillhandahålla krediter har utskottet inte ansett sig böra gå ifrån regeringens förslag. Långivningen med dess t. v. osäkra förutsättningar gör att den får i vissa delar anses som en försöksverksamhet vars närmare utformning i detaljer får fortlöpande prövas mot bakgrund av vunna erfarenheter.

Med hänsyn till det anförda och till svårigheterna att nu överblicka anspråken bör riksdagen enligt utskottets mening, som en del av ett tillkännagivande av vad utskottet anför, bemyndiga regeringen att – i

huvudsaklig anknytning till riksdagens beslut i övrigt – närmare ange förutsättningar och villkor för de aktuella lånen och bidragen även i delar där ett sådant bemyndigande inte uttryckligt begärts. Utskottet förutsätter att regeringen i lämpligt sammanhang för riksdagen redovisar erfarenheterna av verksamheten.

2.2.4 Beslut om lån m. m.

Bostadsministern anmäler sin avsikt att senare föreslå regeringen att det inte skall vara ett hinder för lån i dessa fall att arbetena påbörjats innan länsbostadsnämndens beslut föreligger. Som villkor bör endast gälla att lånet dessförinnan tillstyrkts av det kommunala förmedlingsorganet.

Denna fråga kräver inte ställningstagande från riksdagens sida. Utskottet har emellertid för sin del ifrågasatt lämpligheten av en sådan ordning, i vart fall tills vidare, när det gäller ansökan om lån med ränte- och amorteringsfri del. Utskottet har också noterat att de energibesparande åtgärder som i flertalet fall skulle komma att ingå i arbetena inte skulle omfattas av den anmälda regeln. Rent praktiska hanteringsskäl torde tala för att av bostadsministern aviserat medgivande skulle gälla även till radonlånet knutna energisparåtgärder.

Förslaget till riksdagen innebär vidare att besvärsrätten skulle begränsas som för energisparåtgärder. Utskottet har ingen erinran mot detta förslag.

Utskottet har inte heller någon erinran mot att kostnaderna belastar angivna anslag.

2.3 Stöd till kommunerna

Regeringens förslag innebär att ett särskilt stöd utgår till kommunerna för deras medverkan. Stödet skall utgå i form av ett schabloniserat bidrag med 1 000 kr. för varje beviljat lån för åtgärder mot strålrisker. Kostnaden skulle belasta anslaget till bostadsstyrelsen. Utskottet har ingen erinran mot vad bostadsministern förordat i denna del.

2.4 Övriga frågor

Bostadsministern anmäler sin avsikt att senare föreslå regeringen att för innevarande budgetår medel från anslaget till energisparåtgärder ställs till förfogande för vissa insatser av betydelse för kommunerna avseende information och rådgivning m. m. om radon. För att undvika de eventuella svårigheter som kan följa av att riksdagen angett vissa villkor för användningen av detta anslag bör riksdagen enligt utskottets mening ge regeringen ett direkt bemyndigande.

För nästa budgetår avses i stort motsvarande kostnader täckas från reservationsanslaget G 5. Viss informationsverksamhet under budgetdepar-

tementets huvudtitel. Detta leder till motsvarande bedömningar. Riksdagen bör även här för att undvika gränsdragningsvårigheter ge ett direkt bemyndigande. Civilutskottet har i denna del under hand samrått med konstitutionsutskottet.

2.5 Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med anledning av regeringens förslag som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om
 - a. bostadslån till åtgärder som avser att minska strålrisker i vissa hus,
 - b. räntebidrag m. m. i samband med sådana lån.
2. att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats om bidrag till kommunerna för vissa kostnader i samband med åtgärder till vilka bostadslån beviljas.
3. att riksdagen med anledning av regeringens förslag medger att
 - a. kostnader för bidrag till kommunerna enligt 2 ovan som utbetalas under budgetåret 1980/81 får belasta det under trettonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget B 1. Bostadsstyrelsen.
 - b. kostnader för vissa insatser avseende information och rådgivning m. m. om radon under budgetåret 1979/80 får belasta det under trettonde huvudtiteln upptagna reservationsanslaget B 11. Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m.,
 - c. kostnader för information m. m. enligt vad som anmälts i regeringsprotokollet under budgetåret 1980/81 får belasta det under åttonde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget G 5. Viss informationsverksamhet.

Stockholm den 24 april 1980

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Oskar Lindkvist (s), Karin Ahrlund (fp), Lars Henrikson (s), Thure Jadestig (s), Elvy Olsson (c), Bertil Danielsson (m), Birgitta Dahl (s), Sven Eric Åkerfeldt (c), Magnus Persson (s), Bertil Dahlén (fp), Jan-Eric Virgin (m), Per Olof Håkansson (s) och Erik Olsson (m).